

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Nadejda Toma,
Victor Burduh,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 07 mai 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, în privința inculpatului

Șchiopu Andrei XXXXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>26.09.2016 – 07.05.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>31.05.2018 – 20.11.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>03.02.2020 – 12.05.2020.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 07 mai 2018, Șchiopu Andrei a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, pe motiv că *fapta nu întrunește elementele infracțiunii.*

Șchiopu Andrei a fost condamnat în baza art. 151 alin. (3) Cod penal la 5 ani închisoare.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 5 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Bătrînu I. prejudiciul material în sumă de 11.056, 89 lei și moral în mărime de 20.000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că Șchiopu A. *se învinuiește* că la 21 februarie 2015, în jurul orei 23.00, aflându-se în stradă în XXXXXX, XXXXXX, la poarta gospodăriei sale, având în mână un obiect special adaptat pentru cauzarea leziunilor corporale, și anume, o bătă de baseball, intenționat, fără motiv, încălcând

grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, cu o deosebită obrăznicie, ***i-a aplicat cu acea bătă o lovitură în regiunea brațului drept lui Bătrânu I., provocându-i dureri fizice***, după care le-a adresat cuvinte necenzurate celor din jur.

Tot el, la 21 februarie 2015, în jurul orei 23.00, aflându-se în stradă în XXXXXX, XXXXXX, la poarta gospodăriei sale, având în mână un obiect special adaptat pentru cauzarea leziunilor corporale, și anume, o bătă de baseball, intenționat, urmărind scopul cauzării vătămării corporale, ***i-a aplicat cu acea bătă o lovitură în regiunea brațului drept și una în regiunea capului lui Bătrânu I.***, cauzându-i, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 141D din 08.09.2015, traumă cranio-cerebrală sub formă de comotie cerebrală și fractura liniară a osului temporal stâng cu hematom epidural, care au fost produse prin acțiunea obiectului dur contondent, în timpul și circumstanțele indicate și ***se califică ca vătămări grave, periculoase pentru viață.***

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a declarat că în fața porții sale era Drăgan I. și partea vătămată. Ultimul l-a apucat de haine și îl trăgea în mijlocul drumului. A încercat să se elibereze cu mâna stângă, deoarece în dreapta avea bătă, pe care a luat-o pentru a-i speria și, deoarece nu i-a reușit, a hotărât să-l lovească cu bătă. Prima lovitură i-a aplicat-o peste umărul stâng și acesta a făcut câțiva pași în urmă, iar Drăgan I. s-a speriat și a fugit, strigând că pe Bătrânu I. îl bate. În acest timp, Bătrânu I. a ridicat vocea la el și atunci l-a mai lovit o dată cu bătă, posibil în cap, deoarece partea vătămată s-a dat în urmă și a pus mâna la cap.

Partea vătămată Bătrânu I. a relatat că împreună cu Drăgan I. s-au oprit la poarta inculpatului. Drăgan I. l-a strigat. Când a ieșit inculpatul, a simțit o lovitură la mâna dreaptă, s-a întors și l-a întrebat de ce l-a lovit, apoi i-a fost aplicată o lovitură în cap. Câteva minute nu a auzit și nu a văzut nimic. A pus mâna la cap și a văzut că îi curge sânge. După lovitura primită i-a scăzut vederea, are dureri de cap și amețeli. La spital a fost internat a doua zi, deoarece seara s-a simțit rău. Inițial a fost internat la spitalul din XXXXXX, apoi a fost transferat la Chișinău.

Martorul Drăgan I. a comunicat că i-a spus părții vătămate și celorlalți să meargă la inculpat acasă ca să clarifice de ce vrea să-l bată. L-a strigat la poartă. Inculpatul a ieșit cu o bătă în mână și l-a lovit pe Bătrânu I., iar el a fugit în direcția în care plecase ceilalți băieți. Ulterior, a văzut că partea vătămată era lovită la cap, curgea sânge.

În asemenea circumstanțe, inculpatul ***nu este vinovat în săvârșirea infracțiunii*** prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, ***nefiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii*** de huliganism agravat, acesta urmând a fi achitat.

Ori, ***este constat*** că la 21 februarie 2015, în jurul orei 23.00, inculpatul, fiind acasă, a auzit că cineva bate la poartă. A ieșit în ogradă și l-a văzut pe Drăgan I. care venise pentru a-l întreba despre faptul că a mers la discotecă cu prietena lui. Au hotărât să se bată pentru a clarifica cine este mai puternic. Împreună cu Drăgan I. era și partea vătămată. Astfel, inculpatul, având intenția vătămării intenționate a integrității corporale, s-a dus în casă și ***a luat bătă, a ieșit în stradă*** și, fără a spune ceva, i-a aplicat părții vătămate o lovitură cu bătă peste mână și una peste cap. Drăgan I., văzând inculpatul cu bătă în mână, a fugit. Până a se întoarce din casă cu

bâta și în timpul conflictului, nimeni nu i-a adresat cuvinte necenzurate inculpatului. ***Gălăgia s-a produs după aplicarea loviturilor, motiv din care în stradă au ieșit Șchiopu A. și Șchiopu N., faptul dat fiind confirmat prin declarațiile participanților la proces.***

Deci, ***nu a fost stabilit că inculpatul a manifestat o vădită lipsă de respect față de societate***, a acționat cu o deosebită obrăznicie, iar prin aplicarea bătei asupra părții vătămate, acesta a avut intenția de a-i cauza vătămări ale integrității corporale și nu de a încălca grosolan ordinea publică.

Totodată, ***este stabilit că incidentul s-a produs într-un loc public, în stradă, fiind prezenți inculpatul, partea vătămată și martorul Drăgan I., însă în ședința de judecată nu s-a constatat că inculpatul, prin acțiunile sale, a încălcat grosolan ordinea publică*** și că a acționat cu o deosebită obrăznicie, fiind demonstrat că unica acțiune săvârșită de inculpat a fost faptul că, având bâta, a ieșit în stradă și intenționat ***i-a aplicat părții vătămate două lovituri peste corp, cauzându-i leziuni corporale grave, periculoase pentru viață.***

Prin urmare, ***vina inculpatului în săvârșirea acțiunilor*** intenționate care încălcă grosolan ordinea publică, exprimate printr-o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, cu o deosebită obrăznicie, acțiuni săvârșite cu aplicarea unei obiect pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății ***nu a fost confirmată prin probe*** pertinente și concludente, ***în acțiunile acestuia lipsind latura obiectivă a infracțiunii***, ori, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, iar dubiile în probarea învinuirii urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului, circumstanțe în care acesta urmează a fi achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, pe motiv că ***fapta nu întrunește elementele infracțiunii.***

În același timp, prin probele administrate a fost răsturnată prezumția de nevinovăție a inculpatului fiind dovedită vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (1) Cod penal, fiind întrunite elementele infracțiunii incriminate.

Astfel, a fost stabilit că la 21 februarie 2015, în jurul orei 23.00, inculpatul, aflându-se în stradă în XXXXXX, XXXXXX, la poarta gospodăriei sale, având în mână un obiect special adaptat pentru cauzarea leziunilor corporale, și anume, o bâta de baseball, intenționat, urmărind scopul cauzării vătămării corporale, ***i-a aplicat cu acea bâta o lovitură în regiunea brațului drept și una în regiunea capului lui Bătrânu I., cauzându-i, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 141D din 08.09.2015, traumă cranio-cerebrală sub formă de comotie cerebrală și fractura liniară a osului temporal stâng cu hematom epidural, care au fost produse prin acțiunea obiectului dur contondent, în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămări grave, periculoase pentru viață.***

Totodată, instanța a statuat că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin dispunerea efectuării expertizelor judiciare, constituie cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul de stat.

3. Procurorul în Procuratura raionului Nisporeni, Gheorghe Caragia, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 4 ani închisoare,

art. 151 alin. (1) Cod penal la 7 ani închisoare, în temeiul art. 84 Cod penal urmând a-i fi stabilită pedeapsa definitivă de 9 ani închisoare, cu încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 1374 lei.

Apelantul a invocat că instanța de fond a omis declarațiile inculpatului că *observând că Drăgan I. era cu Bătrînu I., iar pe stradă în deal se mai auzeau voci, el a început să-i amenințe că dacă nu vor pleca o vor lua*, ceea ce a și făcut.

Ori, acțiunile huliganice ale inculpatului nu s-au limitat doar la aplicarea loviturilor într-un loc public, ci loviturile primite de partea vătămată, au avut loc ca urmare a unui concurs real de infracțiuni, manifestat prin acțiuni intenționate de încălcare grosolană a ordinii publice, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței și aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanei.

Mai mult, la stabilirea pedepsei pentru infracțiunea prevăzută la art. 151 alin. (1) Cod penal, instanța nu a stabilit nici o circumstanță atenuantă sau agravantă, dar i-a aplicat inculpatului pedeapsa minimă.

La aplicarea pedepsei, instanța nu a ținut cont că din momentul săvârșirii infracțiunii și până la pronunțarea sentinței au trecut mai mult de 3 ani, perioadă în care inculpatul nu și-a cerut iertare de la partea vătămată, nu a achitat prejudiciul cauzat în urma acțiunilor sale ilegale și nu a manifestat regret față de cele săvârșite, dimpotrivă, încercând pe parcursul examinării cauzei să se îndreptățească, invocând că acțiunile au fost de autoapărare.

Totodată, potrivit art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

3.1. A declarat apel și avocatul Vitalie Țaulean, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat și pe art. 151 alin. (1) Cod penal, pe motiv că *fapta nu a fost săvârșită de inculpat și fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii*.

Apelantul a indicat că fapta n-a fost săvârșită de inculpat, nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, iar fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Însă, în cadrul ședinței judiciare n-a fost probat faptul că vătămarea corporală gravă este rezultatul unor acțiuni de lovire aplicate părții vătămate de către inculpat.

Ori, a fost stabilit cu certitudine că parte vătămată, împreună și de acord comun cu Drăgan V., Dragan I., Trofin G. și Șișcanu O., după ce au consumat băuturi alcoolice acasă la Bătrînu I., din motive de răzbunare determinate de un pretins conflict, au hotărât să meargă la domiciliul inculpatului, pentru a-l agresa fizic. Astfel, inițiatorii sau autorii actului de huliganism sunt partea vătămată, Drăgan V., Dragan I., Trofin G. și Șișcanu O.

Deci, condamnarea inculpatului este vădit neîntemeiată, deoarece acțiunile incriminate acestuia constituie o cauză care înlătură caracterul penal și cade sub incidența art. 36 alin. (2) Cod penal, potrivit căruia, este în stare de legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a respinge un atac direct, imediat, material și real îndreptat împotriva sa, a altei persoane sau împotriva unui interes

public și care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul public.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a analizat obiectiv probele, just concluzionând asupra vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (1) Cod penal și ***nevinovăția acestuia în comiterea infracțiunii*** prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal.

Astfel, nu există probe ***care ar confirma existența laturii obiective a infracțiunii*** de huliganism în acțiunile inculpatului, ori acesta ***nu a săvârșit acțiunea*** ilegală de huliganism.

În același timp, în acțiunile inculpatului ***lipsesc elementele constitutive*** ale infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, și anume nu se atestă prezența laturii obiective a intenției huliganice, deoarece acuzarea nu a probat faptul că inculpatul ar fi încălcat intenționat regulile sociale și morale de conviețuire, într-un mod grosolan și demonstrativ, prin necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățenii, prin înjosire a onoarei și demnității persoanei, încălcare îndelungată și insistentă a ordinii publice.

Ori, obiectul juridic principal al componenței de infracțiune prevăzut la art. 287 alin. (3) Cod penal îl constituie relațiile sociale cu privire la ordinea publică, apărute împotriva infracțiunii de huliganism, iar obiectul juridic secundar îl formează relațiile sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea sau libertatea psihică (morală) a persoanei.

Deci, ***acțiunile inculpatului nu pot fi încadrate în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea nu se va face conform art. 287 și art. 151 Cod penal, deoarece infracțiunea de huliganism nu este urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale ori a sănătății.***

Față de partea vătămată ***a avut loc o singură acțiune***, manifestată prin aplicarea violenței asupra acesteia, ***o lovitură cu bâta în regiunea capului, iar alta - în regiunea brațului drept, fiindu-i cauzată o vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață.*** Infracțiunea de huliganism încriminată inculpatului nu a fost urmată de aplicarea violenței față de partea vătămată, aceste acțiuni au avut loc concomitent în același timp, iar vătămarile grave cauzate părții vătămate nu pot fi reținute la calificare în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, raționament ce este dedus din pedepsele prevăzute de art. 151 Cod penal.

Totodată, în cazul în care violența aplicată de către făptuitor în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice se exprimă sub forma vătămării grave, calificarea se va face potrivit art. 151 Codul penal, învinuire ce a fost înaintată inculpatului. Potrivit regulii absorbției, infracțiunea de huliganism nu poate absorbi infracțiunea prevăzută de art. 151 Codul penal, deoarece infracțiunea absorbantă trebuie să prevadă o pedeapsă mai aspră decât infracțiunea absorbită.

Aceleași acțiuni violente ale inculpatului au stat la baza calificării faptei conform 151 alin. (1) și art. 287 alin. (3) Cod penal, iar în concluzie fiind aplicată o singură dată, violența nu poate fi reținută de două ori la calificare, prima dată în contextul infracțiunii prevăzute de art. 151 Cod penal, a doua oară - ca expresie a infracțiunii de huliganism prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal.

Mai mult, în sensul art. 287 Cod penal, prin violență se are în vedere violența soldată fie cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, fie cu leziuni corporale care nu presupun nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă.

Însă, *instanța nu a ținut cont că de către inculpat, nu a fost aplicată o singură acțiune violentă față de partea vătămată, care s-a soldat cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale, dar inculpatul a aplicat mai multe lovituri, o lovitură cu bâta în regiunea capului și altă lovitură în regiunea brațului drept, în ansamblu, vătămările corporale primite de partea vătămată, se califică ca vătămare corporală gravă.* Deoarece, aceste circumstanțe au stat la baza calificării acțiunilor inculpatului în temeiul prevederilor art. 151 Cod penal și este posibil ca vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății să reprezinte violența care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice. În acest caz calificarea urmează a fi făcută doar în baza art. 151 Cod penal. Nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 151 și art. 287 Cod penal. Or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă. În astfel de cazuri *violența* este desemnată prin sintagma *aceeași faptă*.

Deci, este întemeiată poziția instanței de fond că în acțiunile inculpatului nu s-a stabilit că acesta a manifestat o vădită lipsă de respect față de societate, a acționat cu o deosebită obrăznicie, iar prin aplicarea unui obiect, a bâtei asupra părții vătămate, acesta a avut scopul de a-i cauza vătămări ale integrității corporale, dar nu de a încălca grosolan ordinea publică.

A fost stabilit că *incidentul a avut loc într-un loc public, în strada XXXXXX, XXXXXX*, unde erau prezenți inculpatul, partea vătămată și martorul Drăgan I., iar în ședința de judecată nu a fost demonstrat că inculpatul, prin acțiunile sale, a încălcat grosolan ordinea publică și a acționat cu o deosebită obrăznicie, deoarece unica acțiune care a fost săvârșită de acesta, având bâta, a ieșit în stradă și intenționat i-a aplicat două lovituri, o lovitură cu bâta în regiunea capului și altă lovitură în regiunea brațului drept, cauzându-i părții vătămate leziuni corporale grave periculoase pentru viață.

Prin urmare, instanța de fond just a reținut că vina *inculpatului în săvârșirea acțiunilor* intenționate care încalcă grosolan ordinea publică nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, *lipsește latura obiectivă a infracțiunii în acțiunile* inculpatului, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, dubiile în probarea învinuirii urmând a fi interpretate în favoarea inculpatului, corect fiind dispusă achitarea acestuia de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, *din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii*.

Ori, nu au fost administrate probe suficiente și verosimile *care ar dovedea comiterea de către inculpat a infracțiunii de huliganism*, nefiind probată intenția acestuia îndreptată spre încălcarea ordinii publice, care constituie latura subiectivă a acestei infracțiuni.

Astfel, instanța de fond corect a încadrat acțiunile inculpatului pe art. 151 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.

La stabilirea pedepsei, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de condițiile de viață ale familiei acestuia, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

În același timp, nu este justificată solicitarea acuzării privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare suportate la efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 1374 lei, acestea fiind cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate și sunt trecute în contul statului.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că instanța de apel eronat a conchis că acțiunile inculpatului nu se regăsesc în conjunctura infracțiunii de huliganism agravat, ori, încălcarea normelor etice acceptate într-o societate, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită și care au fost însoțite de aplicarea violenței cu folosirea unor obiecte special adaptate, se regăsesc în accepțiunea art. 287 alin. (3) Cod penal.

Astfel, potrivit actului de învinuire și probelor administrate, acțiunile inculpatului s-au petrecut în loc public, fiind tulburată ambianța liniștită de conviețuire în societate, acesta manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, fără nici un temei real, a început să se exprime cu cuvinte necenzurate în adresa lui Bătrînu I. și a lui Dragan I., acțiuni la care recurgând, își dădea seama că fapta este auzită nu numai de către participanții la conflict, dar și de către alți consăteni, acțiuni care ulterior au fost însoțite și de aplicarea violenței periculoase în privința părții vătămate, care a fost lovit cu o bătă de baseball.

Instanțele de fond și de apel urmau să rețină comportamentul violent al inculpatul, atunci când acesta a acționat într-un mod intenționat, demonstrativ, violent, exprimând în mod vădit o desconsiderațiune față de valorile social umane și ordinea necesară în societatea educată, aplicând violență fizică periculoasă asupra părții vătămate, folosind un obiect special adaptat - o bătă de baseball, provocându-i acestuia și lui Dragan I. un sentiment de insecuritate pentru viața și sănătatea lor, precum și demonstrând o atitudine vulgară și grosolană fiind utilizate expresii jignitoare adresate în public părții vătămate și persoanei ce-l însoțea, fapt prin care i-a fost adusă o atingere inevitabilă drepturilor și intereselor personale ale victimei, inclusiv și martorului asupra cărora prevalau frica și care explică faptul că ultimul a fugit de la locul dat în momentul declanșării conflictului.

Ori, instanța de apel, preluând poziția primei instanțe în partea privind relatările aferente evenimentului infracțional, a admis o eroare gravă de fapt, existând o contradicție evidentă între cele reținute prin hotărârile adoptate și probele administrate.

Faptul că probele acuzării aduse în sprijinul învinuirii și ponderea acestui suport probatoriu are o importanță majoră, rezultă și din declarațiile părții vătămate care, la toate etapele examinării cauzei, și-a susținut pe deplin declarațiile date anterior, iar acestea sunt în coroborare cu celelalte probe administrate.

Contrar soluției pronunțate de prima instanță și preluată de instanța de apel, instanțele judecătorești urmau să țină cont de orientarea intenției făptuitorului, de motivele, scopurile și circumstanțele acțiunilor săvârșite de el.

Faptele descrise în actul de învinuire, intră în conceptul de huliganism agravat, folosit de legiuitor în art. 287 alin. (3) Cod penal, deoarece inculpatul a încălcat grosolan ordinea publică, acțiunile fiind materializate prin exprimarea vădită a lipsei de respect față de societate, ulterior aceste acțiuni fiind însoțite de violență periculoasă asupra persoanei cu folosirea unui obiect special adaptat, ce indica la prezența concursului real de infracțiuni, calificarea acțiunilor inculpatului urmând a fi făcută în baza art. 287 alin. (3) Cod penal și art. 151 alin. (1) Cod penal, după cum a fost imputat prin rechizitoriu.

Deoarece inculpatul nu s-a limitat doar la acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, tulburarea ordinii publice, tulburarea liniștii în timpul nopții, alte acțiuni similare, însă a mai recurs și la aplicarea violenței periculoase pentru viața persoanei, faptele acestuia urmează a fi încadrate juridic prin prisma concursului real de infracțiuni.

Astfel, instanța de apel, la adoptarea deciziei de achitare a inculpatului de sub învinuirea adusă în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, nu a dat o apreciere justă probelor administrate, concluzia adoptată fiind inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost cercetate minuțios în ambele instanțe, făcându-se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces, condiții în care, instanța de apel urma doar să aprecieze aceste probe din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Ori, concluziile instanței de apel sunt pripite, decizia adoptată urmând a fi casată parțial, conform temeiurilor prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de achitare a inculpatului în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) și 3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii. Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. În corespundere cu art. 394 alin. (3) pct. 2), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, nefiind admisă introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) a constatat în descriptiv diverse motive de achitare, care se contrazic reciproc și generează diferite consecințe juridice, cum ar fi că: ***„inculpatul nu este vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, nefiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de huliganism..., nu a fost stabilit că inculpatul a manifestat o vădită lipsă de respect față de societate..., în ședința de judecată nu s-a constatat că inculpatul, prin acțiunile sale, a încălcat grosolan ordinea publică..., vina inculpatului în săvârșirea acțiunilor intenționate nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, în acțiunile acestuia lipsind latura obiectivă a infracțiunii..., acesta urmează a fi achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii”***.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpatul este achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal din motiv că: ***„fapta nu întrunește elementele infracțiunii”***;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins unele probe și a respins alte dovezi.

Mai mult, concluziile neclare, divergente și confuze că: ***„este constatat că la 21 februarie 2015 a luat bâta, a ieșit în stradă și, fără a spune ceva, i-a aplicat părții vătămate o lovitură cu bâta peste mână și una peste cap. Drăgan I., văzând inculpatul cu bâta în mână, a fugit. Până a se întoarce din casă cu bâta și în timpul conflictului, nimeni nu i-a adresat cuvinte necenzurate inculpatului. Gălăgia s-a produs după aplicarea loviturilor, motiv din care în stradă au ieșit***

Șchiopu A. și Șchiopu N...., deci, nu a fost stabilit că inculpatul a manifestat o vădită lipsă de respect față de societate, a acționat cu o deosebită obrăznicie..., totodată, este stabilit că incidentul s-a produs într-un loc public, în stradă, fiind prezenți inculpatul, partea vătămată și martorul Drăgan I., însă în ședința de judecată nu s-a constatat că inculpatul, prin acțiunile sale, a încălcat grosolan ordinea publică și că a acționat cu o deosebită obrăznicie, fiind demonstrat că unica acțiune săvârșită de inculpat a fost faptul că, având bâta, a ieșit în stradă și intenționat i-a aplicat părții vătămate două lovituri peste corp, cauzându-i leziuni corporale grave, periculoase pentru viață”, nu corespund criteriilor de drept privind aprecierea probelor și circumstanțelor cauzei prescrise în art. 101 Cod de procedură penală ori, în același timp confirmă și infirmă prezența elementelor constitutive ale huliganismului agravat în acțiunile inculpatului.

Totodată, circumstanțele imputate inculpatului în fapt și drept nu au fost apreciate în coroborare cu prevederile art. 131 lit. a), b), 134⁷ Cod penal, cât și cu jurisprudența națională, conform căror prin faptă săvârșită în public se înțelege fapta comisă într-un loc care, prin natura sau destinația lui, este întotdeauna accesibil publicului, chiar dacă în momentul săvârșirii faptei în acel loc nu era prezentă nici o persoană, dar făptuitorul își dădea seama că fapta ar putea ajunge la cunoștința publicului, în orice alt loc accesibil publicului dacă în momentul săvârșirii faptei erau de față două sau mai multe persoane. Prin loc de utilizare publică se înțeleg părțile străzii, ori ale unui alt loc care sunt accesibile sau deschise publicului permanent, periodic sau ocazional. Ordine publică înseamnă o totalitate de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a integrității patrimoniului. Încălcarea grosolană a ordinii publice se consideră săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire, care sunt încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către violatorul ordinii publice prin necuviință, neobrăzare. Sub obraznicie deosebită se înțeleg acțiunile de încălcare grosolană a ordinii publice însoțite de acte de violență asupra persoanei. Huliganismul însoțit de aplicarea violenței asupra persoanelor constituie violența fizică, ce se poate manifesta prin cauzarea unor prejudicii sănătății sau fără cauzarea prejudiciului sănătății. Alte obiecte pentru vătămarea integrității corporale urmează a fi considerate cele care nu sunt destinate, după construcție, pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății, însă care comportă pericol pentru aceste valori sociale, datorită calităților vulnerante, ce sunt specifice acestor obiecte, în anumite circumstanțe (ștachete, bare, bastonul, etc.). Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art. 151 Cod penal și art. 354 „Huliganismul nu prea grav” din [Codul contravențional](#). În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 151 și art. 287 Cod penal. Ori, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „aceeași faptă”. Doar în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar

calificarea se va face, conform art. 287 și 151 Cod penal (*Hotărârea Plenului CSJ nr.4 din 19 iunie 2006 „Cu privire la practica judiciară, în cauzele penale despre huliganism” pct.3.,7.*);

c) a depășit limitele învinuirii înaintate pe art. 151 alin. (1) Cod penal, constatând că: „... ***i-a aplicat cu acea bătă o lovitură în regiunea brațului drept și una în regiunea capului, cauzându-i, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 141D din 08.09.2015, traumă cranio-cerebrală sub formă de comoție cerebrală și fractura liniară a osului temporal stâng cu hematom epidural, care au fost produse prin acțiunea obiectului dur contondent, în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămări grave, periculoase pentru viață***”, ori, potrivit rechizitoriului acțiunea „***i-a aplicat cu acea bătă o lovitură în regiunea brațului drept***” nu i-a fost imputată inculpatului pe episodul menționat, iar conform raportului de expertiză medico-legală nr. 50 din 29.03.2016 părții vătămate i-a fost cauzată traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin fractura osului temporal stâng cu hematom epidural minimal în regiunea temporală stângă, fiind lovit cu bătă în cap, doar aceste leziuni fiind calificate ca vătămări grave, periculoase pentru viață.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința, cu

rejudecarea cauzei potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal

Ori, la fel a invocat în descriptiv diverse motive de achitare, care se contrazic reciproc și generează diferite consecințe juridice, cum ar fi că: *„instanța de fond just concluzionând asupra nevinovăția acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal..., astfel, nu există probe care ar confirma existența laturii obiective a infracțiunii de huliganism în acțiunile inculpatului, ori acesta nu a săvârșit acțiunea ilegală de huliganism..., în același timp, în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal..., acțiunile inculpatului nu pot fi încadrate în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea nu se va face conform art. 287 și art. 151 Cod penal, deoarece infracțiunea de huliganism nu este urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale ori a sănătății..., instanța de fond just a reținut că vina inculpatului în săvârșirea acțiunilor intenționate care încalcă grosolan ordinea publică nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente, lipsește latura obiectivă a infracțiunii în acțiunile inculpatului..., corect fiind dispusă achitarea acestuia pe art. 287 alin. (3) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii..., ori, nu au fost administrate probe suficiente și verosimile care ar dovedi comiterea de către inculpat a infracțiunii de huliganism”;*

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins unele probe și a respins alte dovezi.

Mai mult, concluziile neclare, divergente și confuze că: *„față de partea vătămată a avut loc o singură acțiune, manifestată prin aplicarea violenței asupra acesteia, o lovitură cu bâta în regiunea capului, iar alta - în regiunea brațului drept, fiindu-i cauzată o vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață..., însă, instanța nu a ținut cont că de către inculpat, nu a fost aplicată o singură acțiune violentă față de partea vătămată, care s-a soldat cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale, dar inculpatul a aplicat mai multe lovituri, o lovitură cu bâta în regiunea capului și altă lovitură în regiunea brațului drept, în ansamblu, vătămarile corporale primite de partea vătămată, se califică ca vătămare corporală gravă..., a fost stabilit că incidentul a avut loc într-un loc public, în strada XXXXXX, XXXXXX, unde erau prezenți inculpatul, partea vătămată și martorul Drăgan I.”*, nu corespund criteriilor de drept privind aprecierea probelor și circumstanțelor cauzei prescise în art. 101 Cod de procedură penală ori, în același timp confirmă și infirmă prezența elementelor constitutive ale huliganismului agravat în acțiunile inculpatului.

Totodată, circumstanțele imputate inculpatului în fapt și drept nu au fost apreciate în coroborare cu prevederile art. 131 lit. a), b), 134⁷ Cod penal, cât și cu jurisprudența națională, conform căror prin faptă săvârșită în public se înțelege fapta comisă într-un loc care, prin natura sau destinația lui, este întotdeauna accesibil publicului, chiar dacă în momentul săvârșirii faptei în acel loc nu era

prezentă nici o persoană, dar făptuitorul își dădea seama că fapta ar putea ajunge la cunoștința publicului, în orice alt loc accesibil publicului dacă în momentul săvârșirii faptei erau de față două sau mai multe persoane. Prin loc de utilizare publică se înțeleg părțile străzii, ori ale unui alt loc care sunt accesibile sau deschise publicului permanent, periodic sau ocazional. Ordine publică înseamnă o totalitate de relații sociale ce asigură o ambianță liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a integrității patrimoniului. Încălcare grosolană a ordinii publice se consideră săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire, care sunt încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către violatorul ordinii publice prin necuviință, neobrăzare. Sub obrăznicie deosebită se înțeleg acțiunile de încălcare grosolană a ordinii publice însoțite de acte de violență asupra persoanei. Huliganismul însoțit de aplicarea violenței asupra persoanelor constituie violență fizică, ce se poate manifesta prin cauzarea unor prejudicii sănătății sau fără cauzarea prejudiciului sănătății. Alte obiecte pentru vătămarea integrității corporale urmează a fi considerate cele care nu sunt destinate, după construcție, pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății, însă care comportă pericol pentru aceste valori sociale, datorită calităților vulnerante, ce sunt specifice acestor obiecte, în anumite circumstanțe (ștachete, bare, bastonul, etc.). Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art. 151 Cod penal și art. 354 „Huliganismul nu prea grav” din Codul contravențional. În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 151 și art. 287 Cod penal. Ori, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „aceeași faptă”. Doar în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se va face, conform art. 287 și 151 Cod penal (*Hotărârea Plenului CSJ nr.4 din 19 iunie 2006 „Cu privire la practica judiciară, în cauzele penale despre huliganism” pct.3.,7.*);

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile inculpatului Șchiopu A., părții vătămate Bătrînu I., martorilor Șchiopu N. și Șchiopu A., expertului Corbu C., date în ședința instanței de fond.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și care nu pot fi corectate de către instanța de

recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, în privința inculpatului Șchiopu Andrei XXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 29 mai 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Nadejda Toma

Victor Burduh